

Massaktioner flyr befrielse: Erich Fromm

Stormöten och massdemonstrationer kan användas av individualism för att kamouflera ensamhet. Massmöten görs då till en flykt från befrielse, enligt socialpsykologen Erich Fromm. Befrielse menar han är att bryta lydnaden. Flykt från befrielse är en flykt in i lydnad.

Istället för att organisera befriande gemenskaper kan individualismen behålla sin enskildhet och göra sig själv numerisk. Summan av många individer förvandlas till en ny individ: massan. Massan som individ av individer.

Massaktioner som fetisch

Genom att göra individen numerisk kan massan producera magisk kraft till den enskilde. Massan behåller individualismen och förvandlar den samtidigt till magisk fetischism.

Som magisk fetisch, batteriladdare, blir massan flykt från befriande gemenskaper och organisationer. Och genom att bli fetisch döljer massan dessutom individualismens ensamhet.

"The mass meeting is necessary if only for the reason that in it the individual, who in becoming an adherent of a new movement feels lonely and is easily seized with the fear of being alone, receives for the first time the pictures of a greater community, something that has a strengthening and encouraging effect on most people, ... If he steps for the first time out of his small workshop or out of the big enterprise, in which he feels very small, into the mass meeting and is now surrounded by thousands and thousands of people with the same conviction ... he himself succumbs to the magic influence of what we call mass suggestion." (Erich Fromm, *Escape From Freedom*, 1941, p 192)

Per Herngren

2013 12 20, version 0.1

Referens

Erich Fromm, *Escape From Freedom*, New York: Henry Holt and Company, 1941, Owl Books Edition 1994.

Antiaristokratisk metod

Kritik mot massaktioner har i sin tur fått kritik för att förakta massan samtidigt som den producerar en upplyst klass ovanför massan. Detta stämmer i flera fall.

Min kritik av kritiken mot kritiken av massan är att också den skapar en uppdelning mellan massan, folket, och en upplyst elit. Detta gäller även om massan idealiseras eller uppvärderas som folket eller som arbetarklassen. Den reproducerar det den kritiserar. Dessutom stänger den in folket i kategorin massan. Den blir därför själv aristokratisk.

Jag menar att det är möjligt att komma ur denna aristokratiska uppdelning genom att begripa massan som en kategori av organisationsformer: massmöten, massaktioner, massmedia. Massan är ingen kategori av människor. Massan är inte synonymt med folket eller arbetarklassen.

Massan skapar speciella dynamiker genom olika relationer precis som nätverk av smågrupper eller pyramidstrukturer skapar speciella dynamiker. Dynamik innebär att förutsättningarna förändras över tid.